

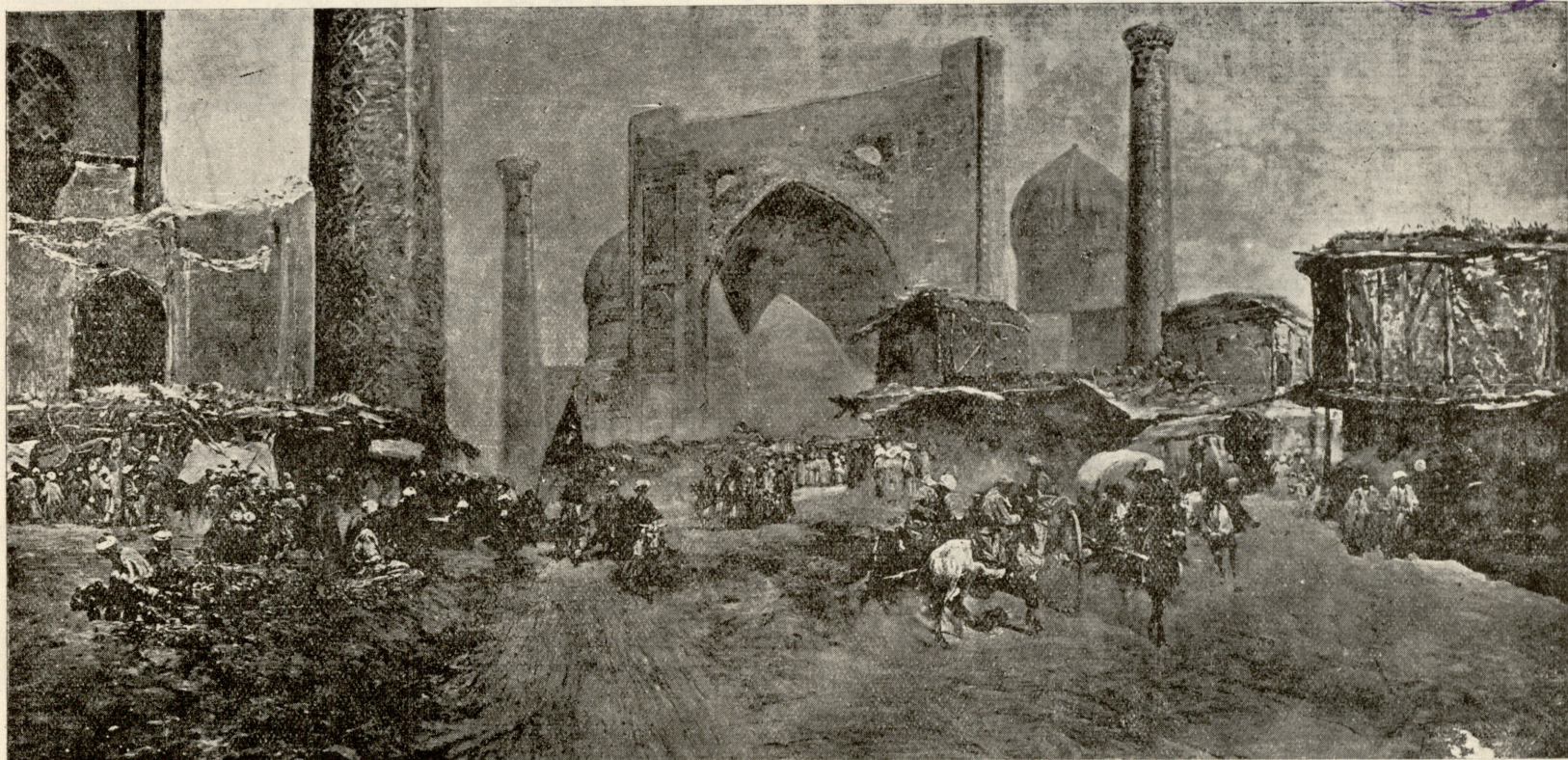
სახალხო გაზეტი

საქართველო
გაზეტი № 575

ლაგაძის № 101

კვირა, 15 აპრილი 1912 წ.

კვირა, 15 აპრილი 1912 წ.

სამარყანდი, ნახატი გ. გაბაშვილისა.

ფეტილი

ელავდა, მორაკრაკებდა
წყარო ლამაზი მთებისა;
გიშრისა ჰქონდა თვალები,
ნაწნაენი ოქროს თმებისა.
ტანი აღვის ხეს ვამგზავსე,
ნახსა, ხე-შეუხებელსა...
ველარ გავუძელ, თან გავყე
გულ-მკერდში ცეცხლის მგზნებელსა!..

— წყაროვ, ანკარავ, წანწყარავ,
მე შენ ქალთ ეთერს გადარე;
შენ მარკვი: „აბესალომ ხარ“
და მარად შენთან მატარე!..

ახოსპირელი.

თრფიუს და ეპრილიკე

კ. მაყაშვილს.

I.

როს ოლიმპიის ძევსე სვიანი
გაფურჩქენილ სოფლად იარებოდა,
როს ეოლოსის ჩანგი ხმინი

ნიავზე თვისით დაიკვრებოდა,
როს ფსიხე ნაზი და თეთრ ფრთოსანი
ეროსის ვნებით იმსჯვალებოდა

და ეშხით თრთოდა, ვითა სოსანი,—
იმ დროს შემკულსა თრაქიის მხარეს
სცხოვრობდა მარტოდ ვინმე მგოსანი.

მას ყრმა ჯაბუკსა, სახით ელვარეს
და ორფეუსად სახელ-წოდებულს,
ყველა ეტრფოდა, ვით მზეს და მთვარეს.

ღმერთებისაგან თვით მოწოდებულს
თან დაჰყოლოდა ხმა ტკბილ-ნარნარი.
ო, ვინც ჰნახავდა მას ცეცხლ-მოდებულს,

ქნარზე სიმღერა ჰრეკდა ვით ზარი,
უკრთოდა თვალი და სახე მანგი.
ქალნი ამბობდნენ: არს ღმერთთა დარი!

მოძრაობა მაკედონიაში.

მაკედონელთა ბელადი ტანი ნიკოლო.

ვით თვითონ, ეგრეც წყობილი ჩანგი ხმას გამოსცემდა რხევა-ციალით და მსმენელს მისი ჰიბოლავდა ჰანგი.

ო, რავდენს ასულს გულის ფთხრიალით მოუსმენია სიმთ ჟღერა ნელი და აგზნებულა უმაღ ტრფიალით.

განთიადისას, როს ღაჲე ბნელი ფერსა იცვლიდა მჭვირვალდებოდა, აღმოაკმევედა სურნელს მთა-ველი—

ორფეუს კოშკზე გამოჩნდებოდა და მზეს უძღვნიდა ქებათა-ქებას. წალკოტში ხალხი შემოკრებოდა

მისის გალობით ჰპოვებდა შვებას, მგოსანთან ერთად სულს მოითქვავდა, მიეცემოდა ტკბილ აღტაცებას.

ციურის ჰანგით შავს ნალველს ჰკლავდა, ცრელმსა იშრობდა სინანულისას, ფერად იმედით გულს იქარავდა,

ღამპარს ინთებდა სიყვარულისას და ასე გრძნობით დამშვიდებული ვარსკვლავსა სწყვეტდა სიხარულისას.

სულით შვებული, განახლებული შრომას და ჯაფას შეუდგებოდა. საქმის ჟამს კისერ მოღერებული

ორფეუსს გულით ემაღლებოდა. და განა მარტო ადამიანი მისის გალობით იზიბლებოდა?

ზღვა, ტყე, ციცაბო მაგარ-კლდიანი, მთა მობურული, სუსხით მყინვარი, ნასრან-ზამბახნი, ლურჯნი იანი.

უტყვი ნადირი, შმაგი, მძვინვარი, ზეცის ფრინველი გალადებული და რაც არსებობს, რაც ქვეყნად არი

მის ჰანგსა ჰყავდა შენაგრძნებული!

II.

ერთ დღეს ეახლა მგოსანს ქადაგი. აღაპყრო ხელნი და მოახსენა სიტყვა არ ტკბილი--გულის დამდაგი.

უთხრა: ორფეუს! მომაპყარ სმენა, შენი განვსჯვრიტე მე მომავალი! ახლოა ჟამი მოგესპოს ღხენა,

თვალმა დაღვაროს ცრემლი მრავალი, სულმა სევდისგან შენაღონებმა გზა გადაიაროს ეკლით სავალი!..

თუ გსურს აწ შვებით განაწონებმა მომავალშიაც ეგრე ივარდო, შენ, მწუხარების დასაყოვნებმა,

იგი ასული არ შეიფარდო, ვისი ტრფიალი ეგრე გაწყლულებს-- თორემ თვით ცეცხლი გულს გაიზარდო!

მართალი არის ის გასულდგმულებს, ოცნება შენი თავს დასტრიალებს, მაგრამ ნუ აწყენ ბედის ამსრულებს!

იმ წამს, როს ჰირველ შეგიტრფიალეს და შენი ბაგე ეამბორება-- მისთვის იქ გველი გაისრიალებს,

თვით აღმოგხდება მწარე გოდება. ვაი ჩვენ მაშინ! ვაი ჩვენ კიდეს, რადგან მგოსანი დაგვიობლდება!..

— მაშ ნუ შეირთავ ქალს ევრიდიკეს!

III.

თლილ მარმარილოს კოშკი ეღვარებს მუნ ისმის ჩანგის და მწყობრის ჟღერა. ყვაველთ გვირგვინი ამშვენებს ქალებს.

ბერძნის კეკლუცთა და ყრმათა მღერა ნიავს შორს მიაქვს და აფენს მდელოს. მეფე-დედოფლის საამო მზერა

თვით ღამპართ შუქმაც ვერ ჩააბნელოს! ერთმანეთს ნაზად ელიმებიან, სხვები კი ჰსვამენ მათ სადღეგრძელოს.

უკვე ვარსკვლავნი იზინდებიან. აღმოსავლეთით კრაეზა ცისკარი. დილის ყვაველნი იფურჩქნებიან...

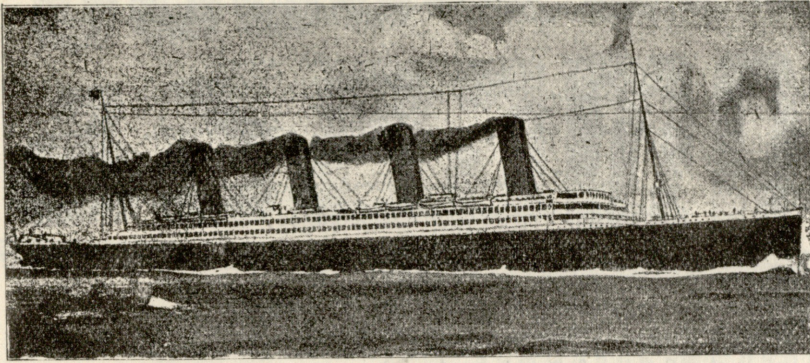
აგერ გაიღო სასახლის კარი გამოჩნდა ორი ტურფა არსება: ორფეუს--ვის ხელთ უჭირავს ქნარი

(სურათი 2).

სოფოკლის „ედიპ მეფე“, ტფილ. სახაზინო თეატრში დადგმული მარჯანიშვილის რეჟისორობით.

„ტიტანიკის“ დაღუპვა.

1 აპრილს ღამის 10 ს. 25 წუთზე დაიღუპა უდიდესი გემი მთელ ქვეყნიერობაზე. იგი სიგრძით 126 საჟენი იყო. მისი წყალთაწყვა 66000 ტონს უდრიდა (ტონა 62 ფუტს უდრის) მისი ღირებულება 25 მილიონი მანეთი იყო. მისი, მანქანების ძალა 45 ათას ცხენის ღონეს უდრიდა. საათში 38 ვერსს გადიოდა. „ტიტანიკი“ ნიუ-იორკისაკენ მიემართებოდა 2700 მგზავრით. დაიღუპა 1410 კაცი.

და ევრიდიკე—მისი ღვთაება.
ორფეუს ამბობს: „გვრძნობ ამ განთიადს,
თვისის მშვენივრებით გვიახლოვდება!“

— „გვრძნობ, ჩემომ ზეო! გვრძნობ თვით შენ დიადს,
შენა ხარ ჩემი სხივი ცხოველი,
ვინ ჰანგით სთრგუნავ მსოფლიოს წყვიდადს.“

როდეს ქნარს აჟღერ—გისმენს ყოველი,
ნამსა აპკურებ უკვდავებისას,
ვით იგი სხივი მახარობელი!..

მარად მიმდერდე ჰანგსა შვეებისას,
შენი ვარ შენი, ახდა სურვილი!
მარად მაწვდიდე ყვაილს ვნებისას.

არ დაშრეს ჩემში ნექტარით წყურვილი,
შენის ბაგით რო გადმომდინარებს
იღუმალობის ცეცხლით ბურვილი!..“

— შენი ხმა ნაზი რა მონარნარებს,
ვითა ნანინა სხივითა მოთველი
როს ძვირფას განძსა სიზმარს აფარებს!

მსურს აწ გიმდერო საგალობელი,
ნაზად დაგიწნა ბადე გრძობისა,
ვითხრა: შენა ხარ ჩემი მფლობელი,

მომნიკებელი ციურ ტრფობისა!..

IV.

სთქვა ორფეუსმა და ქნარის ძალი
ერთი მეორეს შეუხმატკბილა.
მის მუხლთან ახლოს სჯდა პატარძალი

პირქუშთა მფრქვევი, ვით მნათი დილა.
ასე განთიადს ეგებებოდნენ,
მათი სიამე ვის დაეჩრდილა?

ვარდნი ფერადნი მზერით სტკებოდნენ,
წყარო კამკამით ასხავდა ქებას;
ყვაილნი შვებით ინასკვებოდნენ,

მიმოაფშვენდნენ ნაზ სურნელებას.
ტოროლა, ფრინველთ ძილის მფრთხობელი,
ინაწილებდა მათ აღტაცებას.

სტვენდა: მიიძღვენ საგალობელი,
მსურს აწ დაგიწნა ბადე გრძობისა,
ვითხრა: შენა ხარ ჩემი მფლობელი,

მომნიკებელი ციურ ტრფობისა!

V.

როს მზემ მით სხივი გადმოისროლა
და ტბა მრავალფრად აბჰყვრილა,
ყვაილთ შეექმნათ სიოსგან თრთოლა—

ევრიდიკემან გაიკქრილა,
ავიდა კორდზე მსუბუქის რხევით,
მოსტეხა დაფნი ფოთოლ-შრიალა,

აჰყვა სიმღერით ცივ წყაროს ზევით,
ამბობდა: „მოვკრეფ იას და სოსანს
და ჩემსა მიჯნურს, შემკულსა ძლევეთ,

ჩემს სულის არსსა, ჩემს სულის მგოსანს,
გვირგვინს დაფუწნავ სურნელ მფრქვეველსა,
შუბლსა შევუმკობ მას ციურ ხმოსანს!“

ყვაილებს ჰკრეფდა, ივსებდა ხელსა.
უცებ შეჰკივლა, იგრძნო ტკივილი...
ფეხში ეკბინა შხამიან გველსა,

გლახ დაელარა მშვიდი ღიმილი.
ეცა ორფეუს ფერნაკრთალებსა.
გვიან ღაიყო მოთქმა-ჩივილი.

ძლივს და ახელდა სატრფო თვალებსა.
ვით იმ დროს მთვარე იცრიცებოდა
და ველარ სქვრეტდნენ დანამალებსა—

ევრედ ორფეუსს ეთხოვებოდა
სატრფო გულისა, მოკლე დღიანი.
შემოკრბა ხალხი. იცრემლებოდა.

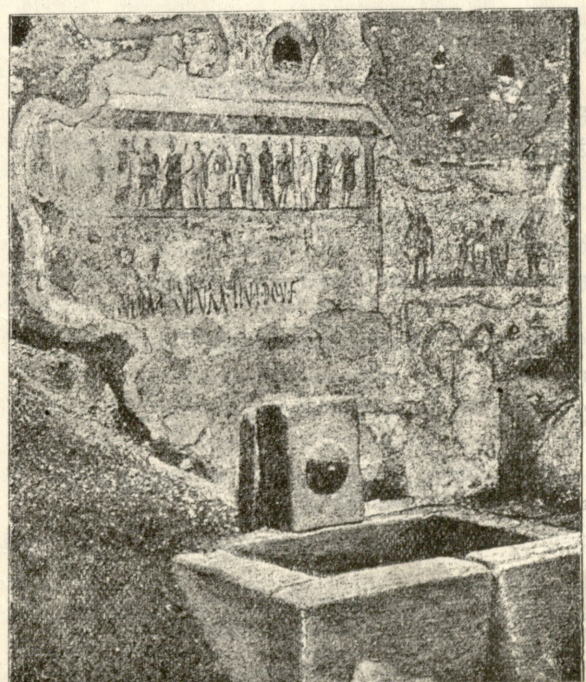
დაეხშოთ ღხენის კარნი ღიანი.
ღამე თუ იყო პირმოცინარე,
ქორწილის დილა, ნათელ-შხიანი

დაბნელდა. ცრემლთა სჩქეფდა მდინარე.

VI.

გავიდა ხანი წყვილაღმჩინარი...
ორფეუს ჰგოდებს დამწუხრებული.
სევდა ჰკლავს ცრემლის დამადინარი.

ახალი აღმოჩენილი პომპეის ნანგრევებში.

ამას წინად უძველეს ქალაქ პომპეის ნანგრევებში აღმოაჩინეს უძველესი
შადრევანი, რომელიც ფრესკებითაა შემკული, გამოასახულია 12 ოლიმპიის
ღმერთი და ქურუმნი, რომელიც მსხვერპლსა სწირავენ.

მას ანუგეშებს ტოლთა კრებული,
თავსა ევლებს ასულთა გუნდი,
მაგრამ მგოსანი დაობლებული

სტირს: ევრიდიკე! კვლავ დამიბრუნდი!..
ბედო, დღე ჩემი რად გაამწარე!..
ძმანო, მიიღეთ თვალ-იაგუნდი,

მიჩვენეთ ჩემი სატრფო ელვარე!..
ისმინე, ცაო, ჩემი ვედრება:
რისთვის მომტაცე სხივი მღელვარე?..

სად მიეფარა ჩემი ოცნება?
რად განურისხდა ცისა ზენია?
სამარე რისთვის ეპატრონება?

სევდა დამირჩა ამაზრზენია!..
ქვეშენელი იქმნა მისი სამალი!
იქ სტკნება ესდენ სინაზენია.

მომეციო, დანო, შხამი-წამალი
სატრფო დამეცსო მე სანეტარო
მზე დამიბნელეთ ამომავალი!

ო, ევრიდიკე, ჩემო ნარნარო,
მიმიღე შენთან, შენად მიწამე,
რომ შენთან ერთად დავესამარო.

თქვენ მომაცარეთ, ძმანო, მიწა მე
არ მსურს სიცოცხლე სულმიწურვილი!
სად გაჰქრა, სადა, სატრფო-სიამე?

მისი ნახვია ჩემი წყურვილი,
მისთვის ვარ ესრე სისხლით მტირალი-
სატრფოვ, მიმიღე ნაღველ ბურვილი.

ო, ევრიდიკე! ხელი მსახვრალი
ასე უღროოდ შენ რად შეგებო?
რისთვის დამტოვე მარტო საბრალი.

არა! არა მსურს ფიცი გავტებო:
შენთან სიცოცხლე, შენთან სიკვდილი!
მსურს ძვესეს რისხვით მეც დავიმებო,

ეგებ ცად ეპოვო შენი აჩრდილი.
ო, ევრიდიკე, სულო სულისაე!
მიმიღე შენთან თალხით მოსილი

ო, ნამო ჩემო დამწვარ გულისაე!“

VII.

სამარის ძეგლთან ასე ბნდებოდა
მოთქმით ორფეუს სახე მიმკრთალი.
ჰნახეს—ეროსი ახლოვდებოდა

ნელის ნაბიჯით ტყით მომავალი.
ხელში ეჭირა მას შვილდ-ისარი
და უბრწყინავდა მხიარულს თვალი.

უთხრა: მომესმა ცად ხმა მკვნესარი
და შენი თავი ღმერთს შევებრალე,
ვინ ოლიმპიის მპყრობელი არი.

როს მთის გადაღმა ინათოს ხვალე
აიღე შენი ქნარი ხმიანი
გადაიარე გრძელი გზა მალე.

შორს მთა დაგხვდება ნაძენარ-ტყიანი,
მას იქით კიდევ ორკუსის მხარე.
ნაპირს ნავი სდგას ვარაყიანი,

ჩაჯექ, გაჰსკურე შავი მდინარე.
ბჭეს შიადგები—აჩრდილთ სამყოფელს
და თუ ეგ შენი ხმა მონარნარე

გულსა მოულობობს ადამთა მემობელს,
იგი მოიყვანს შენს ევრიდიკეს
ევრევე გაფურჩქენილს, ევრევე მნათობელს!

ვიდრე აჩრდილთა სამეფოს კიდეს
არ გამოსცილდე მომწყვლელს სულისას—
ზედ არ შეპხედო სატრფოს, არც რიდეს,

თორემ კვლავ იგრძნობ ტკივილს წყლულისას,
შენი მიჯნური ხელში დადნება,
სხივსა ჩააქრობ სიხარულისას—

ველარ უშველის მოთქმა-გოდება
ალარც მოგხედავს ცის შემაერთი
მიიღე ჩემი ეს დარიგება—

სიყვარულისა მე ვარ თვით ღმერთი!

VIII.

ცა მტრედის ფერად იღებებოდა,
როდეს ორფეუს გულმდულრად მჩენი
ტენაროს ბჭესთან ახლოვდებოდა.

მომართა ქნარი ხმა-აღმამფრენი,
ოქროს სიმებსა ჩამოჰქრა ხელი
და ტკბილ სიმღერას შეასხა ფრთენი.

მოაჯადოვა ჯერ კარის მცველი:
უსისხლო, გულქვა ქაჯი საზარი.
განვლო გალობით აკლდამა ბნელი.

ჰნახა შორს ტახტი მალლობზე მდგარი,
მუნ სჯდა ქვეშენეთის მეფე ძლიერი,
დიდად მრისხანე, საშინელთ დარი.

სთქვა: რად მოსულა ყრმა მშვენიერი,
ჰანგით რომ ასე მოგვაჯადოვა?
ორფეუს წარსდგა ნაზგრძნობიერი:

„სიკვდილის მეფევე, ისმინე გლოვა,
დავკარგე სატრფო სხივსანუკველი,
იგი შენ ტყვედ გყავს, აქ ბინა ჰპოვა!

ან დამიბრუნე კვლავ მნათობელი,
ჩემი იმედი და სიყვარული,
ან და მეც მომკალ მისი მკობელი!“

აჩრდილთ მბრძანებელს მოუღობა გული,
სატრფო ორფეუსს გამოუყვანეს
ევრევე ლამაზი, ევრევე შემკული.

ჯერ ბნელ აკლდამას და სველ სავანეს,
არ იყვნენ სრულად დაშორებულნი,
ვერა ჰხედავდნენ სოფლის ველს მწვანეს,

რომ ორფეუსმა თვალნი გზნებულნი
მიაპყრო მიჯნურს, გულს ჩაიკონა.
წამს იყვნენ მხოლოდ გადახვეულნი,

წამით სიამე გულს განეწონა
და შემდეგ, ვაგლახ, სატრფო მკვენსარი
ხელში დაუქცა, ვით ვარდის კონა.

ბერძენთ თქმულება ძველი ეს არი!

ბერნ. 1912 წ.

ა. შანშიაშვილი.

